

Under saadanne Forhold spørger man da, hvad der skal blive af den opvoxende Ungdom. Er der ikke Fare for, at den sløves, og at den ungdommelige Friskhed gaaer bort? Er der ikke Fare for, at vi faae Menneſker, som regnes til de Dannede og ſkulde træde ind i anſeete Stillinger i Samfundet, hvis Liv og Friskhed er dunſtet bort, og hos hvem Folkeligheden mangler? Metboden bliver endnu farligere, idet man for at ſkerpe de Fordringer, man ſtiller til Underviſningen, har opretholdt en Afgangsexamen til Univerſitetet med ſtore Fordringer, en Afgangsexamen, ved hvilken Fordringerne ere ſtegne. Vi Danſke have en ganſke forunderlig Forfjærlighed for Examensvæſenet; det er, ſom om vi havde forelſket os i det. Man træffer Examiner og Examiner paa alle Punkter, medens man hos det Folk, ſom vi maae erkjende er det meeft videnskabelige Folk, hos Tydſkerne, ingeniunde træffer det ſaaledes. Ved en Examen er der altid den ſtore Miſlighed, at man til en vis given Tid ſkal have en heel Maſſe Kundſkaber inde, og det for en ſtor Deel Detailkundſkaber. Man ſkal have dem i ſamme Dieblit paa rede Haand, og deraf bliver blandt Andet Følgen, at naar Examen er tagen, giver man en god Part af det, man har lært, ſtrax Afſted, bruger det ſlet ikke mere. Miſligheden er i en vis Hendeende uundgaaelig ved enhver Examen. Men diſſe Examensfordringer ere nu ikke i Af-tagende, de ere i Stigning. Og hvad er ſaa Frugten af den Art Examiner? Lad os ſee paa de Studerendes aandelige Tilſtand, paa deres Dannelſe! Er den ſtørre, end den tidligere har været, da Examensvæſenet ialtſald ikke spillede denne ſtore Rolle? Seg maa tilſtaae, jeg finder det ikke, og der er Mange, der tænke ſom jeg. Seg kan ophſe det i det Enkelte, hvad et væſentligt Punkt, nemlig Latinen, angaaer. I tidligere Tid var det ganſke almindeligt, at de Studerende kunde meget vel læſe og forſtaa en ikke vanſkelig latiniſk Bog; men nu veed jeg, at 2 Mar, efterat man har taget ſin Afgangsexamen, hører dette til Sjælenderne. Seg troer ikke, at med den beſtandig ſtigende Skærpelſe af Examen den virkelige aandelige Dannelſe er voret.

Der er et æret Medlem af Udvalget, ſom i Erkjendelſe af det Samme, ſom jeg har udtaalt, eller omtrent det Samme, har foreſlaaet, at al Afgangsexamen til at blive Student for Fremtiden ſkal bortfalde; og uinegteligt var det et meget radicalt Middel. Uinegteligt er det, at i Tydſkland, der, ſom jeg har ſagt, er det meeft videnskabelige Land, har man i lang Tid ikke kjendt nogen Afgangsexamen til Univerſiteterne. Det ærede Medlem af Udvalget har meent, at et Mødenhedsbeviis fra Skolen ganſke kunde træde i Afgangsexamens Sted. Man har jo allerede betroet Skolerne at afholde denne Examen, og ſaa ſkulde man da ogsaa kunne lade det beroe ved et Mødenhedsbeviis fra dem. Et ſaadant Mødenhedsbeviis — ſaaledes maa han vel tænke — kunde da med Henſyn til Stipendier træde iſtebefor Examensſkarakteren, ſom man tidligere er gaaet efter ved Uddelingen af Stipendier. Men jeg maa dog gjøre opmærksom paa en ſvag Side, ſom dette Forſlag om aldeles at afſlaſſe Afgangsexamen til Univerſitetet har; det er nemlig den, at ſaa maae Alle, forekommer det mig, drives til at gaae ind i en Skole for igjennem dens Mødenhedsbeviis at blive berettigede til at komme til Univerſitetet. Men dette, at ſaaledes Alle ſkulde drives ind i en Skole, vilde jeg paa ingen Maade anſee for heldigt. Det vilde jo blandt Andet umuliggjøre det for Mange, ſom førſt i en ældre Alder begynde at ſtudere, at komme frem, hvis de ſkulde drives igjennem en Skole. Dog maaſtee har det ærede Medlem, der har gjort Forſlaget, tænkt ſig en Fremgangsmaade, hvorved der kunde raades Bod herpaa.

Sagen i ſin Heelhed, mener jeg, kan ſikke her behørigt forhandles ſaaledes, at man kommer til Bunden af den. Det, vore Forhandlinger kunne føre til, er, at vi gjøre den ærede Miniſter for Kirke- og Underviſningsvæſenet opmærksom paa Sagen eller rettere — thi opmærksom paa den er han allerede, det veed jeg, det har jeg hans Ord for — at vi lægge ham den ret paa Sinde. Det ſkulde være mit Ønſke, at han alvorligt vil tage den under Overveiſe, thi vi trænge til en grundig og omfattende Reform i vort Skolevæſen. Det ſkulde være mit Ønſke, at han vilde nebfætte